

DATOS IDENTIFICATIVOS

Enfermería en saúde mental

Materia	Enfermería en saúde mental			
Código	V53G140V01305			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)			
Coordinador/a	Álvarez Pérez, Vicente Borja			
Profesorado	Álvarez Pérez, Vicente Borja Tapia Jara, Iratxe			
Correo-e	vicente.borja.alvarez.perez@gmail.com			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	A materia de enfermaría en saúde mental pretende dotar aos alumnos das ferramentas necesarias que lles permitan previr, recoñecer, tratar e manexar a sintomatoloxía das enfermidades mentais,prestando unha atención técnica e profesional acorde ás necesidades de saúde da poboación atendida e tendo en conta os avances técnicos e científicos actuais. Aprenderase a realizar plans de coidados enfermeiros utilizando a taxonomía NANDA baseándonos nos patróns funcionais de Marjory Gordon, destinados ás persoas con enfermidade mental e a súa contorna. Ademais tratanse os aspectos legais e deontolóxicos relacionados coa saúde mental.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C51	Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando coidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Saber la clasificación, clínica y tratamiento de los distintos trastornos mentales y los cuidados de enfermería asociados a ellos.	C10 C12 C24 C31 C32 C51

Contidos

Tema

Introducción á saúde mental.

TEMA1. Introducción á psiquiatría e a saúde mental
TEMA 2. Historia da psiquiatría e a enfermería na saúde mental.
TEMA 3. Concepto da saúde mental e modelos explicativos da enfermidade na psiquiatría.
TEMA 4. Red asistencial na saúde mental. Papel da enfermería nos distintos dispositivos.
TEMA 5. Paciente san. Concepto de personalidade.
TEMA 6. Paciente con clínica psiquiátrica fora do ámbito da saúde mental.
TEMA 7. Entrevista e valoración psiquiátrica.
TEMA 8. Clasificación das enfermidades psiquiátricas.
TEMA 9. Valoración psiquiátrica por parte de enfermería.
TEMA 10. Comunicación Terapéutica

Trastornos psiquiátricos I e tratamentos terapéuticos.

TEMA 11. Exploración psicopatolóxica
TEMA 12. Trastorno de ansiedade.
TEMA 13. Trastorno do sono
TEMA 14. Obradoiro de control da ansiedade.
TEMA 15. Trastornos afectivos
TEMA 16. Terapia biolóxica y Terapia electroconvulsiva.
TEMA 17. Terapia psicolóxica.
TEMA 18. Actuación de enfermería nos distintos tratamentos.

Trastornos psiquiátricos II

TEMA 19. Trastornos psiquiátricos máis habituais na infancia e na adolescencia
TEMA 20. Trastornos da conducta alimenticia.
TEMA 21. Trastornos somatomorfos.
TEMA 22. Disfunciones sexuais.
TEMA 23. Trastorno por consumo de sustancias.
TEMA 24. Trastornos de personalidade.
TEMA 25. Esquizofrenia y outros trastornos psicóticos

Trastornos psiquiátricos III e consideracións legais

TEMA 26. Trastornos orgánicos.
TEMA 27. Urgencia psiquiátrica: paciente suicida e paciente axitado
TEMA 28. Obradoiro: manexo do paciente axitado y contencións mecánicas.
TEMA 29. Consideracións éticas e legais no enfermo mental.
TEMA 30. Plans de coidados e patróns funcionais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	50	50	100
Obradoiro	6	0	6
Estudo de casos	6	6	12
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Traballo	0	8	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou grupais que desenvolven os estudantes.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Se realizará un taller de relaxación en ansiedad
Estudo de casos	Se realizará un exercicio de valoración de casos clínicos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	Os estudos de caso veranse de dúas formas, cun 10% cada unha: - Participación activa na clase. - Traballos para facer na casa.	20	C10 C12 C24 C31 C32 C51
Exame de preguntas obxectivas	Consta de 2 probas tipo test, cada unha con aproximadamente 40 preguntas. Puntuación máxima de cada unha o 20%.	40	C10 C12 C24 C31 C32 C51
Exame de preguntas de desenvolvemento	Examen final tipo oral. Non obrigatorio. Consta de dúas partes, cada unha con unha pregunta de desenvolvemento puro e logo varias preguntas cortas e casos clínicos.	40	C10 C12 C24 C31 C32 C51

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua:

Terá un peso do 60% do total da nota. Isto será a suma de 2 exames de preguntas tipo test, dos cales cada un puntuará o 20% do total, ao que se lle suma un 10% de participación en clase e o traballo feito en clase. Por último, o outro 10% será o resultado do traballo entregado polo alumno que deberá facer en casa.

Os exames tipo test (estudio de casos) estarán formados por 40 preguntas tipo test, con 4 posibles respostas das cales só unha é correcta. Restarase 0.33 puntos por cada resposta incorrecta. Terán preguntas mesturadas de casos clínicos e puramente teóricas, cunha proporción variable, segundo o contido de cada parte.

Polo tanto, coa suma dos exames tipo test, a participación e o traballo do alumnado, tanto dentro do horario académico, como fóra deste, podería chegar ata un 6 e non ter que presentarse a un exame final.

Considerarase que o alumno terá aprobado a avaliación continua cando a suma total desta supere os 4 puntos (o 66,67%).

No caso de que o alumno aprobe a materia e queira optar polo 100% da nota terá que presentarse a un exame final oral que lle puntuará o 40% restante. Este exame estará formado por 2 partes que poderán estar formadas por un conxunto de preguntas de desenvolvemento teórico, resolución de casos clínicos e/ou preguntas curtas.

De forma opcional, neste exame poderase liberar unha parte da materia, no caso de ter aprobado algunha dos exames tipo test cun 7,5 ou máis (o 15% do total da asignatura). Nese caso, as preguntas girarán en torno á outra parte da materia non liberada. Se o alumno tiver un 7,5 ou máis en ambos test e quixese presentarse igualmente ao exame final, o alumno poderá elixir a parte do temario da que quere ser avaliado.

No caso de que o alumno suspendese a avaliación continua podería ter unha segunda oportunidade presentándose ao exame final oral. Este contaría un 80%, con todo o contido da asignatura, ao que se lle sumará o porcentaxe dedicado aos traballos e á participación.

Exames orais: constarán de dúas partes, sendo cada unha o 40% do total da nota. Cada unha delas estará formada por unha pregunta de desenvolvemento teórico que constará da metade dese 40%, e o resto será unha sucesión de preguntas tipo "preguntas curtas" e casos clínicos similares aos feitos en clase. Por último, o 20% restante, avaliarase a propia presentación, as habilidades do estudante de expresar os seus coñecementos con claridade, fluidez, así como o raciocinio e o seu pensamento crítico.

Para favorecer a obxectividade e a posibilidade de futuras revisións do exame, tomaranse as medidas oportunas para iso, como o uso de cámaras durante o propio exame para grabalo.

Avaliación global:

Exame oral único na data marcada, igualmente formado por 2 partes, nas que se mesturarán preguntas de desenvolvemento, preguntas curtas e resolución de casos clínicos. Puntuará sobre o 10, sendo necesario ter un 50% deste para considerar aprobada a asignatura. Calquera alumno poderá presentarse ao exame final desta modalidade de avaliación global, despois de ter renunciado formalmente á avaliación continua.

Exame de 2ª oportunidade:

No caso de ter que presentarse a este exame, o estudante optará polo 100% da nota final.

EXAME ORAL

O exame estará formado por dúas partes, cada unha delas con unha única pregunta de desenvolvemento e un número indeterminado de preguntas curtas e casos clínicos.

Pregunta de desenvolvemento: cada unha puntuará un total do 20% da nota final do exame. O tempo máximo será de 2 minutos, sendo o óptimo 1 minuto e medio. Comprensión do tema: avaliarase a capacidade do estudante para expoñer, comprender e analizar os conceptos clave relacionados co tema a expoñer. Nota máxima do 10% do total. Profundidade do coñecemento: avaliación da amplitude do coñecemento demostrado. Nota máxima do 5% do total. Organización e estrutura: avalía a forma de expoñer o tema, buscando un desenvolvemento lóxico e estruturado. Nota máxima do 5% do total. Preguntas curtas e casos clínicos: estará formado por un número indeterminado de preguntas e casos clínicos para averiguar o uso práctico e racional dos coñecementos, así como a súa aplicación. A nota máxima será do 20% en cada unha das partes.

Preguntas curtas e casos clínicos. Nas preguntas curtas avaliarase unicamente se se responden os conceptos clave preguntados. A nota máxima será do 10% do total. Nos casos clínicos avaliarase a precisión, a claridade e o raciocinio para xustificar, de forma crítica, as respostas argumentadas para resolver o tema. A nota máxima será do 10% do total.

Presentación Oral: representa o 20% do total da nota. Neste apartado avaliarase a forma na que o alumno expón o exame na súa totalidade. Terase en conta a capacidade para xestionar o tempo asignado, a claridade e fluidez coa que desenvolve o tema. Os criterios poderían ser modificados lixeiramente no caso de que o propio exame, o alumno, as preguntas expostas ou outras situacións así o requiran, sempre pensando en favorecer ao alumno. Pódese restar puntos á nota final pola falta de puntualidade do alumno, respostas divagatorias ou uso de linguaxe inapropiada ou pouco científica.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

E-CUIDADOS,

Joana Fornés Vives. Mª Consuelo Carballal Balsa, **ENFERMERÍA DE SALUD MENTAL Y PSIQUIÁTRICA. GUÍA PRACTICA DE VALORACIÓN Y ESTRATEGIAS DE INTERVENCIÓN**, 1ª edición, Panamericana, 2001

Jose Luis Galiana Roch, **Enfermería psiquiátrica**, 1ª edición, Elsevier, 2015

Luis Cibanal, **Técnicas de comunicación y relación de ayuda en ciencias de la salud**, 3ª edición, Doyma, 2014

Bibliografía Complementaria

J.Vallejo Ruicoba, **INTRODUCCIÓN A LA PSICOPATOLOGÍA Y A LA PSIQUIATRÍA**, 8ª edición, Masson, 2015

Joana Formés Vives, **ENFERMERÍA DE SALUD MENTAL Y PSIQUIÁTRICA. VALORACIÓN Y CUIDADOS**, 2ª edición, Panamericana, 2012

Carlos J. van-der Hofstadt Román, **TÉCNICAS DE COMUNICACIÓN PARA PROFESIONALES DE ENFERMERÍA**, 1ª edición, Generalitat Valenciana. Conselleria de Sanidad, 2006

Louise Rebraca Shives, **ENFERMERÍA PSIQUIÁTRICA Y DE SALUD MENTAL CONCEPTOS BÁSICOS**, 6ª edición, Mc Graw Hill, 2010

I Eguiluz, R Segarra, **Introducción a la Psicopatología.**, 3 edición, Editorial Médica Panamericana, 2013

Kaplan & Sadock, **Sinopsis de Psiquiatría**, 11 edición, Wolters Kluwer - Lippincott, 2015

Demetrio Barcia Salorio, **Tratado de Psiquiatría**, 1ª edición, Arán, 2000

Elena Rodríguez Seoane, **Enfermería en la rehabilitación de la enfermedad mental severa**, 1ª edición, Díaz de Santos, 2015

Andoni Anseán, **Manual de prevención, intervención y postvención de la conducta suicida**, 2ª edición, Fundación Salud Mental España, 2014

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas III/V53G140V01306

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405

Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermería xeriátrica e cuidados paliativos/V53G140V01304

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía/V53G140V01102

Prácticas clínicas I/V53G140V01208

Prácticas clínicas II/V53G140V01303

